

VU Research Portal

Nederland leeft van handelsinnovaties [blog]

den Butter, F.A.G.

2013

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

den Butter, F. A. G. (null). (2013). Nederland leeft van handelsinnovaties [blog]., Blog Stichting Transactieland.
<http://www.transactieland.nl/nederland-leeft-van-handelsinnovaties/>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Nederland leeft van handelsinnovaties

BLOG website Transactieland.nl

Posted on **4 februari 2013** · Posted in [Uncategorized](#)

Frank den Butter (VU en RITM)

Hoe krijgen we economische groei? En waar verdient Nederland in de komende tien jaar zijn geld mee? Dat zijn momenteel kernvragen voor de politiek en de beleidsmakers. Het zijn ook de centrale vragen in het innovatiedebat. De gedachte is dat innovatie de productiviteit verhoogt en dat daardoor de economie kan groeien. Dat is goed voor de welvaart en het concurrentievermogen van ons land. Het standaardrecept van de economen, geïnspireerd door de economische groeitheorie, is dat er meer in kennis en ontwikkeling moet worden geïnvesteerd. Dat levert de gewenste innovaties op. Helaas wordt deze gedachte vervolgens direct beperkt tot investeringen in onderzoek en ontwikkeling (O&O, in het Engels R&D) met een technologisch karakter. Daar zijn ook statistische gegevens over. Deze zijn samengesteld op basis van vragen over dit soort investeringen bij bedrijven die veel en vaak hoogwaardige technologie gebruiken bij hun productie. Zulke gegevens over R&D spelen een belangrijke rol bij de manier waarop het CBS op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken de topsectoren in beeld heeft gebracht. Vanuit het beleid en door de voorstanders van een op de industrie gerichte groeipolitiek wordt dan ook voor een groter aandeel van de R&D uitgaven in de economie gepleit. De klacht is dat deze uitgaven in Nederland achter blijven bij andere kenniseconomieën.

Bij dit alles wordt echter over het hoofd gezien dat Nederland geen industriële natie is maar een handelsland. Nederland verdient een aanzienlijk deel van zijn geld met handelstransacties. Handel, in de meest brede zin van het woord, is voor ons land een belangrijke motor van economische groei. Maar ook daarbij zijn innovaties van belang, de zogenaamde handelsinnovaties. Bij deze vorm van innovaties gaat het om allerlei manieren en technieken om de kosten die bij handelstransacties een rol spelen – de transactiekosten – te verminderen. Aan welke voorbeelden valt er bij deze handelsinnovaties te denken? Het mooiste voorbeeld vind ik de container. De container heeft tot een enorme verlaging van de kosten van vervoer en overslag van goederen geleid. Technologisch is het geen hoogstaande vondst. Het kostenvoordeel van het gebruik van de container ligt vooral in het feit dat overal ter wereld dezelfde standaardmaten worden gebruikt. Daarbij moet de hele infrastructuur op het vervoer met containers zijn aangepast. Het is dus veeleer een kwestie van organisatorisch dan van technologisch vernuft. Vele andere voorbeelden van handelsinnovaties hebben evenzeer

betrekking op standaardisering. Het geldt voor de pallets, die net als de container de kosten van vervoer overslag verlagen, het geldt ook voor de streepjescodes die het afrekenen en voorraadbeheer in de detailhandel vergemakkelijken. Maar ook veel standaardisering op het gebied van ICT-toepassingen kan als handelsinnovatie gelden. Een voorbeeld is uniforme toepassing van XBRL (Extended Business Reporting Language) voor bedrijfsadministraties. Dat verlaagt de administratieve lasten voor bedrijven en vergemakkelijkt bovendien de vergelijkbaarheid van bedrijfsrapportages. Een ander voorbeeld vormt standaardisering bij de veilinghandel. Die draagt er bijvoorbeeld toe bij dat Nederland nog steeds de regie in handen heeft over de bloemenhandel in de wereld. Uit onderzoek blijkt dat voor een op handel gerichte economie als Nederland dergelijke handelsinnovaties minstens even belangrijk zijn als investeringen in R&D. Het probleem is dat de gelden die aan handelsinnovaties worden besteed niet in de statistieken als investeringen in R&D worden gemeten. Voor het topsectorenbeleid vormen deze investeringen daarom een blinde vlek.

Overigens blijft goed handelaarschap niet beperkt tot een goede kennis van inkoop- en verkoop markten. Voor de handelsinnovaties die transactiekosten verlagen is vaak ook een uitstekende technische kennis nodig. Dat geldt bijvoorbeeld voor op IC-technieken en reputatiemechanismen gebaseerde controles zoals de douane die uitvoert. Om goed technische kennis in te kopen moet men ook zelf die technische kennis kunnen ontwikkelen. Het maakt dat Nederland handelsland niet los staat van Nederland kennisland. Neen, Nederland handelsland en Nederland kennisland vormen twee zijden van dezelfde medaille. Juist het waardevol verbinden van technologische kennis en handelskennis is kenmerkend voor een handelsland.

In feite hebben zelfs de multinationals uit de maakindustrie, die op vele markten in de wereld actief zijn en die daar een groot assortiment aan producten verkopen, in belangrijke mate het karakter van handelsondernemingen. Zo blijkt uit onderzoek dat een grote meerderheid van de in België internationaal opererende productiebedrijven producten verkoopt die ze niet zelf hebben gemaakt. Dit is voor drie kwart van de producten en voor 30 procent van de uitvoerwaarde het geval. Dit is de zogeheten ‘carry-along trade’ – een soort doorverkoophandel waarbij meer van een product wordt verkocht dan zelf is geproduceerd. Een reden voor het grote aandeel van de doorverkoophandel vormt het schaalvoordeel dat de combinatie van technologische kennis en handelskennis biedt voor het vermarkten van deze producten. Shell is hiervan eveneens een voorbeeld: in 2011 heeft onze grootste multinational slechts 46 procent van de verkoop van olieproducten via eigen raffinage en 25 procent uit eigen winning verkregen. De rest is ingekocht en doorverkocht. Philips is uitgegroeid tot een multinational dankzij de band tussen de technische kennis en de handelsgeest van Anton Philips. Als twintigjarige bleek Anton al een vasthoudende verkoper met een neus voor handel. Daarbij richtte hij zich in eerste instantie op Duitsland. Nachtenlang reisde hij per trein naar mogelijke klanten. Sommigen bezocht hij tot wel twintig keer.

Deze voorbeelden laten zien hoe in ons land handel en industrie met elkaar verbonden zijn. Dat bevestigt hoe belangrijk handelsinnovaties voor ons land zijn.